

Силабус курсу

Основи сучасної лінгвокультурології

Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітньо-професійна програма «Французька мова та література»

Компонент освітньої програми: обов'язковий

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Кількість кредитів – 3

Мова викладання: українська/французька

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: згідно розкладу

Керівник курсу

Докт. філол. наук, проф. Косович Ольга Василівна

Контактна інформація: olgak2270@gmail.com 0352-43-58-31 (деканат)

Опис дисципліни

Курс «Основи сучасної лінгвокультурології» передбачає ознайомлення студентів із сучасними концепціями мовознавства, зокрема лінгвокультурологією, розкриття базових понять та методів цієї лінгвістичної дисципліни, виявлення співвідношення мови та культури у рамках екоантропоцентричного підходу у лінгвістиці; з'ясування зв'язків між семіотикою мови та семіотикою культури; визначення концепту «текст» з позицій семіотичної лінгвістичної школи (Cultural Semiotics). Основними завданнями навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із сучасними підходами до дослідження мовного матеріалу з позицій лінгвокультурології, визначення поняття лінгвокультурного концепт, вивчення різних підходів до його аналізу.

Структура курсу

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лекції	семінари	сам. робота			
Змістовий модуль 1					
4	4	10	1. Мова-культура-людина-етнос. Лінгвокультурологія як наука та як навчальна дисципліна. Місце лінгвокультурології серед інших дисциплін. Підходи до вивчення культури. Завдання культурології. Культура і людина. Культура та цивілізація.	Знати понятєвий та категорійний апарат лінгвокультурології, місце лінгвокультурології з-поміж інших дисциплін, знати завдання культурології та співвідношення понять культура та людина, культура та цивілізація.	Питання, обговорення, виконання практичних завдань.
4	2	10	2. Історичні та теоретичні основи лінгвокультурології. Історичні основи виникнення науки. Завдання та цілі. Методологія та методи. Об'єкт і предмет дослідження. Базові поняття.	Знати історичні та теоретичні основи лінгвокультурології; вміти застосовувати методи лінгвокультурології для аналізу мовних одиниць; вміти оперувати базовими поняттями та категоріями лінгвокультурології.	Питання, обговорення, виконання практичних завдань.
2	2	7	3. Мова і культура: проблеми взаємодія. Взаємозв'язок мови та культури. Мовна картина світу й емпірична буденна свідомість.	Знати спільне та відмінне між мовою та культурою; вміти характеризувати національно-мовну картину світу, визначати її елементи.	Питання, обговорення, виконання практичних завдань.
Змістовий модуль 2					
4	4	10	4. Лінгвокультурний аналіз мовних сутностей. Опис мови регіону з позицій лінгвокультурології. Лінгвокультурний аспект фразеології. Метафора як спосіб представлення культури. Символ як стереотипізованої явище культури. Стереотип як явище	Знати лінгвокультурологічний аспект використання мовних фігур і фразеологізмів; здійснювати лінгвокультурологічний аналіз фразеологізмів та мовних фігур; знати основні ознаки та особливості функціонування стереотипів.	Питання, обговорення, виконання практичних завдань.

			культурного простору.		
4	2	10	5. Буття людини в культурі і мові. Людина – носій національної ментальності та мови мовна особистість. Чоловік і жінка в суспільстві, культурі і мові. Образ людини в міфі, фольклорі, фразеології.	Знати диференційні та класифікаційні параметри лінгвокультури; вміти виділяти та характеризувати лінгвокультури; вміти розрізняти та класифікувати стереотипи та прецедентні феномени.	Питання, обговорення, виконання практичних завдань.
2	2	7	6. Людина у дзеркалі порівняння. Порівняння: лінгвокультурний аспект.	Уміти застосовувати принципи етноцентризму та культурного релятивізму в ситуації міжкультурної комунікації.	Питання, обговорення, виконання практичних завдань.

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК2	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК3	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК4	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК6	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК7	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ФК6	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
ФК7	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
ФК10	Здатність знаходити та ефективно використовувати навчальну й наукову інформацію з метою оцінки змісту, структури та організації навчального процесу у відповідному закладі освіти.
ФК12	Здатність формувати іншомовну комунікативну компетентність, використовуючи при цьому різноманітні підходи до навчання, методи, прийоми і форми роботи.
	Програмні результати навчання
ПРН2	Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
ПРН3	Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
ПРН5	Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
ПРН6	Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН12	Дотримуватися правил академічної доброчесності.
ПРН13	Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
ПРН16	Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
ПРН18	Здатність критично аналізувати нову інформацію, отриману з різних джерел, використовувати засвоєні теоретичні знання при вирішенні професійних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для ефективної організації навчального процесу.

Літературні джерела

Основні:

1. Вербицька, О. Трансформація концепту суб'єкта у контексті постмодернізму [Текст] / Ольга Вербицька // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія філос. [Текст]. – 2010. – Вип. 13. – С. 45–52.
2. Загнітко 2012: Загнітко, А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни : У 4-х т. [Текст] / Анатолій Панасович Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2012.
3. Загнітко А., Богданова І. Лінгвокультурологія. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.
4. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. К.: Довіра, 2006. 703 с.
5. Кононенко В. Українська лінгвокультурологія. Навчальний посібник. К: Вища школа, 2008. 327с.
6. Нікульшина Т. М. Ірреальність у просторі можливих світів: етнолінгвальні особливості (на матеріалі англійської та української мов). Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. 377 с.
7. Селіванова О.С. Основи теорії мовної комунікації. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с.
8. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. К.: «АртЕк», 1998. С. 156-159.
9. Keenan 1977: Keenan, E. Noun Phrase Accessibility and Universal Grammar / Edward Keenan, Bernard Comrie // Linguistic Inquiry. – 1977. – Vol. 8. – Pp. 63–69.
10. Kuno 1970: Kuno, S. Some properties of non-referential noun phrases / Susumu Kuno // Studies in General and Oriental Linguistics. – Tokio, 1970. – Pp. 348–373.
11. Silverstein 1976: Silverstein, M. Hierarchy of features and ergativity / Michael Silverstein // Grammatical Categories in Australian Languages / Robert M. W. Dixon (ed.): Australian Institute of Aboriginal Studies. – Chicago, 1976. – Pp. 112–171.

Додаткові:

12. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. – К.: 2008.
13. Бацевич Ф. Духовна синергетика рідної мови. Лінгвофілософські нариси. – К.: 2009. – 410 с.
14. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: 2007. – С. 251 – 270.
15. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К., 2007. – С. 251 – 270.
16. Гатальська С.М. Філософія культури. К.: 2005 – С. 37 – 38.
17. Етимологічний словник української мови. К.: Наукова думка, 2006. Т. 5. –780 с
18. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник / Віталій Жайворонок. — К.: Довіра, 2006. — 703 с.
19. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика. К.: 2007.
20. Івашина О. Загальна теорія культури. – К.: 2008. – С. 37-39.

21. Іващенко В.Л. Семантика ментального концепту // Мовознавство. – 2008. – №1. – С.42-43
22. Квіт С. Основи герменевтики. – К.: 2003. – 64 с.
23. Кононенко В.І. Українська лінгвокультурологія. – К.: 2008. – С. 221-222.
24. Левченко О. Фразеологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект. – Л.: 2005 – С.5.
25. Огієнко І. Українська культура. К.: Довіра, 1992. 141 с.
26. Потапенко О.І. та ін. Сучасна лінгвістика. – К., 2009.
27. Потапенко О.І. Лінгвоконцептологія. – К., 2010.
28. Потапенко О.І. Цікаве мовознавство. – Біла Церква, 1996.
29. Шамота А.М. Мова в культурі народу. *Мовознавство*. 1998. №4. С.3-15.

Політика оцінювання

- **Політика щодо речення та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10% від оцінки). Перескладання модулів і тем відбувається за наявності підтверджених поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, у середовищі MOODLE).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-3) – усне опитування, виконання практичних завдань	30
Змістовий модуль 2 (теми 4-6) – усне опитування, виконання практичних завдань	30
Індивідуальна письмова робота	15
Залік (теми 1-6) – усне і письмове опитування	25

Шкала оцінювання студентів

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	зараховано
C	75-84	зараховано
D	65-74	зараховано
E	60-64	зараховано
FX	35-59	не зараховано
F	1-34	не зараховано